ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
F. G. JACOBS
της 20ής Μαρτίου 1997 *

1. Το ζήτημα που υποβάλλεται στην κρίση του Δικαστηρίου με αίτηση του Bundesgerichtshof (ομοσπονδιακού ακυρωτικού δικαστηρίου) για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως αφορά κατ' ουσίαν το κατά πόσον η εγγύηση που παρέχεται σε πιστωτικό ίδρυμα από φυσικό πρόσωπο, το οποίο δεν ενεργεί στο πλαίσιο εμπορικής ή επαγγελματικής δραστηριότητας, ως ασφάλεια για δάνειο το οποίο το πιστωτικό αυτό ίδρυμα χορήγησε σε τρίτον, ο οποίος ενεργεί στο πλαίσιο της επαγγελματικής του δραστηριότητας, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 85/577/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 20ής Δεκεμβρίου 1985, για την προστασία των καταναλωτών κατά τη σύναψη συμβάσεων εκτός εμπορικού καταστήματος [1] (στο εξής: οδηγία).

Τα πραγματικά περιστατικά

2. Ο πατέρας του αναιρεσιβλήτου εκμεταλλευόταν μια κατασκευαστική επιχείρηση για την οποία η αναιρεσείουσα τράπεζα είχε χορηγήσει πιστώσεις αλληλοχρέου λογαριασμού. Τους γονείς του αναιρεσιβλήτου επισκέφθηκε υπάλληλος της τράπεζας· κατά τη διάρκεια της επισκέψεως αυτής, ο αναιρεσίβλητος παρέσχε εγγράφως εγγύηση μέχρις ανωτάτου ποσού 100 000 γερμανικών μάρκων (DM) για τις οφειλές των γονέων του έναντι της τράπεζας. Ο αναιρεσίβλητος δεν ενημερώθηκε για το δικαίωμα ανακλήσεως της δηλώσεως περί συστάσεως εγγυήσεως. Στη συνέχεια, η τράπεζα κατήγγειλε τις πιστώσεις που είχε χορηγήσει στους γονείς του αναιρεσιβλήτου, οι οποίες ανέρχονταν συνολικά σε ποσό άνω του 1,6 εκατομμυρίου DM, και ζήτησε από τον αναιρεσίβλητο να καταβάλει 50 000 DM βάσει της εγγυήσεως.

3. Ο αναιρεσίβλητος επιχείρησε να ανακαλέσει τη δήλωση περί συστάσεως εγγυήσεως σύμφωνα με τον Gesetz über den Widerruf von Haustürgeschäften und ähnlichen Geschäften της 16ης Ιανουαρίου 1986 (γερμανικό νόμο περί ανακλήσεως στο πλαίσιο των συμβάσεων που συνάπτονται κατ' οίκον και παρεμφερών συμβάσεων, στο εξής: νόμος του 1986). Το ζήτημα αποτέλεσε αντικείμενο δικαστικής διενέξεως και κατέληξε στο Bundesgerichtshof, το οποίο υπέβαλε στο Δικαστήριο το ακόλουθο ερώτημα για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως:

«Περιλαμβάνεται η κατά το γερμανικό δίκαιο σύμβαση εγγυήσεως, η οποία συνάπτεται μεταξύ πιστωτικού ιδρύματος και φυσικού προσώπου μη ενεργούντος εν προκειμένω στο πλαίσιο ανεξάρτητης επαγγελματικής δραστηριότητας και με την οποία εξασφαλίζεται η εκ παροχής πιστώσεως απαίτηση του πιστωτικού ιδρύματος κατά τρίτου, στις "συμβάσεις παροχής αγαθών ή υπηρεσιών από έναν έμπορο προς έναν καταναλωτή" (άρθρο 1, παράγραφος 1, της οδηγίας 85/577/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της

* Γλώσσα του πρωτοτύπου: η αγγλική.

1 — ΕΕ L 372, σ. 31.

20ής Δεκεμβρίου 1985, για την προστασία των καταναλωτών κατά τη σύναψη συμβάσεων εκτός εμπορικού καταστήματος, ΕΕ L 372, σ. 31);»

4. Το υπό το πρίσμα του εθνικού δικαίου ζήτημα αφορά προφανώς το κατά πόσον μια σύμβαση εγγυήσεως συνιστά σύμβαση παροχής αγαθών ή υπηρεσιών η οποία συνάπτεται έναντι αντιπαροχής υπό την έννοια του νόμου του 1986· στην αίτηση για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως εκτίθενται επιχειρήματα υπέρ και κατά της απόψεως αυτής, τα οποία φαίνεται να αφορούν την έννοια της αντιπαροχής στο εθνικό δίκαιο. Επιπλέον, είναι προφανές ότι υφίσταται διάσταση γνωμών μεταξύ του ενάτου και του ενδεκάτου τμήματος του Bundesgerichtshof ως προς το αν η αντιπαροχή είναι πράγματι αναγκαία προκειμένου να εμπίπτει μια σύμβαση στο πεδίο εφαρμογής του νόμου του 1986. Εν πάση περιπτώσει, αν η εγγύηση εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του νόμου, ο αναιρεσίβλητος μπορεί να υπαναχωρήσει από αυτήν.

5. Ο νόμος του 1986 θεσπίστηκε, όπως φαίνεται, προς εκτέλεση της οδηγίας. Εφόσον εγγυήσεις όπως η αποτελούσα το αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης εμπίπτουν στην κατηγορία των «συμβάσεων παροχής αγαθών ή υπηρεσιών από έναν έμπορο προς έναν καταναλωτή» υπό την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 1, της οδηγίας, ο νόμος του 1986 θα πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι η εγγύηση εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του [2].

2 — Απόφαση της 10ης Απριλίου 1984, 14/83, Von Colson και Kamann (Συλλογή 1984, σ. 1891).

6. Γραπτές παρατηρήσεις υπέβαλαν ο αναιρεσίβλητος, η Βελγική, η Φινλανδική, η Γαλλική και η Γερμανική Κυβέρνηση καθώς και η Επιτροπή, που, με εξαίρεση τη Βελγική Κυβέρνηση, εκπροσωπήθηκαν επίσης κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση.

Η οδηγία

7. Ο σκοπός της οδηγίας είναι να διασφαλίσει ότι, όσον αφορά τις συναλλαγές που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της, ο καταναλωτής διαθέτει «χρόνο σκέψεως» τουλάχιστον επτά ημερών κατά την οποία μπορεί να υπαναχωρήσει από τη σύμβαση και ότι ενημερώνεται ως προς το δικαίωμα αυτό [3].

8. Η οδηγία εκδόθηκε δυνάμει του άρθρου 100 της Συνθήκης. Στο προοίμιο εκτίθενται τα εξής:

«[πρώτη αιτιολογική σκέψη] ότι η σύναψη συμβάσεων ή η μονομερής ανάληψη υποχρεώσεων μεταξύ εμπόρου και καταναλωτή εκτός εμπορικού καταστήματος αποτελεί συνήθη εμπορική πρακτική στα κράτη μέλη· ότι αυτές οι συμβάσεις και μονομερείς αναλήψεις υποχρεώσεων διέπονται

3 — Άρθρα 4 και 5.

από διαφορετική νομοθεσία, ανάλογα με το κράτος μέλος·

(...)

[τρίτη αιτιολογική σκέψη] ότι το προκαταρκτικό πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας για μια πολιτική προστασίας και ενημέρωσης καταναλωτών προβλέπει, μεταξύ άλλων, στις παραγράφους 24 και 25, ότι πρέπει να ληφθούν τα κατάλληλα μέτρα για την προστασία των καταναλωτών από κάθε αθέμιτη εμπορική πρακτική στις κατ' οίκον πωλήσεις· ότι με το δεύτερο πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας για μια πολιτική προστασίας και ενημέρωσης των καταναλωτών επιβεβαιώθηκε η συνέχιση των ενεργειών και προτεραιοτήτων του προκαταρκτικού προγράμματος·

[τέταρτη αιτιολογική σκέψη] ότι το ειδικό χαρακτηριστικό των συμβάσεων που συνάπτονται εκτός εμπορικού καταστήματος είναι ότι, κατά κανόνα, οι διαπραγματεύσεις αρχίζουν με πρωτοβουλία του εμπόρου, ενώ ο καταναλωτής είναι τελείως απροετοίμαστος και καταλαμβάνεται εξ απίνης· ότι συχνά ο καταναλωτής δεν είναι σε θέση να συγκρίνει την ποιότητα και την τιμή της προσφοράς με άλλες προσφορές· ότι γενικά αυτό το στοιχείο αιφνιδιασμού δεν υπάρχει μόνο στις συμβάσεις που συνάπτονται στο κατ' οίκον εμπόριο, αλλά και σε άλλες μορφές συμβάσεων, όταν τη σχετική πρωτοβουλία αναλαμβάνει ο έμπορος εκτός του εμπορικού του καταστήματος·

(...)

[έβδομη αιτιολογική σκέψη] ότι δεν πρέπει να περιοριστεί η ελευθερία των κρατών μελών να διατηρούν ή να θεσπίζουν την ολική ή μερική απαγόρευση της σύναψης συμβάσεων εκτός εμπορικών καταστημάτων, εφόσον κρίνουν ότι το μέτρο αυτό εξυπηρετεί το συμφέρον των καταναλωτών (...)».

9. Το άρθρο 1 ορίζει τα εξής:

«1. Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται στις συμβάσεις παροχής αγαθών ή υπηρεσιών από έναν έμπορο προς έναν καταναλωτή, οι οποίες συνάπτονται:

— κατά τη διάρκεια εκδρομής που οργανώνεται από τον έμπορο εκτός του εμπορικού του καταστήματος,

ή

— κατά τη διάρκεια επίσκεψης του εμπόρου:

i) στο σπίτι του ίδιου ή άλλου καταναλωτή,

ii) στον τόπο εργασίας του καταναλωτή,

όταν η επίσκεψη δεν γίνεται μετά από ρητή αίτηση του καταναλωτή.

2. Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται επίσης στις συμβάσεις για την παροχή άλλων αγαθών ή υπηρεσιών, εκτός από εκείνα για τα οποία ο καταναλωτής ζήτησε την επίσκεψη του εμπόρου, υπό τον όρο ότι ο καταναλωτής, όταν ζητούσε την επίσκεψη αυτή, δεν γνώριζε, ή δεν ήταν ευλόγως δυνατόν να γνωρίζει ότι η παροχή αυτών των άλλων αγαθών ή υπηρεσιών συγκαταλέγεται στις εμπορικές ή επαγγελματικές δραστηριότητες του εμπόρου.

3. Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται επίσης στις συμβάσεις κατά τις οποίες ο καταναλωτής υπέβαλε προσφορά υπό συνθήκες ανάλογες με τις συνθήκες της παραγράφου 1 ή της παραγράφου 2, έστω και αν η υποβολή της προσφοράς δεν δέσμευε τον καταναλωτή μέχρι την αποδοχή της από τον έμπορο.

4. Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται επίσης στις συμβατικές προσφορές τις οποίες υποβάλλει ο καταναλωτής υπό συνθήκες ανάλογες με τις συνθήκες της παραγράφου 1 ή της παραγράφου 2, εφόσον ο καταναλωτής δεσμεύεται από την προσφορά του.»

10. Ως «καταναλωτής» ορίζεται «το φυσικό πρόσωπο το οποίο, με τις συναλλαγές που καλύπτει η παρούσα οδηγία, επιδιώκει σκοπούς που μπορούν να θεωρηθούν άσχετοι με την επαγγελματική του δραστηριότητα». Ως «έμπορος» ορίζεται «το φυσικό ή νομικό πρόσωπο το οποίο, κατά τις ανωτέρω συναλλαγές, ενεργεί με την εμπορική ή επαγγελματική του ιδιότητα, καθώς και κάθε πρόσωπο που ενεργεί εξ ονόματος ή για λογαριασμό ενός εμπόρου» [4].

11. Σε κανένα σημείο της οδηγίας δεν ανευρίσκεται ορισμός της «συμβάσεως».

12. Μπορεί να παρατηρηθεί κατ' αρχάς ότι, αν θεωρηθεί ότι η σύμβαση εγγυήσεως δεν συνήφθη στην οικία του αναιρεσιβλήτου και ότι οι γονείς του αναιρεσιβλήτου δεν ήσαν «καταναλωτές» στο πλαίσιο της υπό κρίση συναλλαγής, η εγγύηση δεν θα ενέπιπτε εν πάση περιπτώσει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 1, παράγραφος 1, της οδηγίας, εφόσον δεν συνήφθη κατά τη διάρκεια επισκέψεως εμπόρου στο σπίτι καταναλωτή ή στον

4 — Άρθρο 2.

τόπο εργασίας του καταναλωτή ή κατά τη διάρκεια εκδρομής που οργανώθηκε από τον έμπορο εκτός του εμπορικού του καταστήματος. Η διατύπωση του άρθρου 1, παράγραφος 1, φαίνεται εκπληκτικά στενή υπό το φως του προοιμίου της οδηγίας, από το οποίο συνάγεται ότι το βασικό στοιχείο για τον καθορισμό της εφαρμογής της οδηγίας είναι ότι η επίμαχη σύμβαση συνήφθη εκτός του εμπορικού καταστήματος του εμπόρου [5]. Με την προηγούμενη απόφασή του επί της ίδιας οδηγίας στην υπόθεση Faccini Dori [6], το Δικαστήριο δεν χρειάστηκε να εξετάσει το ζήτημα αυτό, καίτοι δεν προέκυπτε σαφώς από την αίτηση για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως στην υπόθεση εκείνη ότι τα πραγματικά περιστατικά ενέπιπταν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 1, παράγραφος 1 [7]· το Δικαστήριο περιορίστηκε να επισημάνει στο εθνικό δικαστήριο την ανάγκη να εξακριβώσει αν η σύμβαση συνήφθη υπό τις συνθήκες που περιγράφει η οδηγία [8]. Στην υπό κρίση υπόθεση, το εθνικό δικαστήριο έχει διατυπώσει το ερώτημά του κατά τρόπον ώστε να είναι εν πάση περιπτώσει δυνατό και ενδεδειγμένο για το Δικαστήριο να απαντήσει σ' αυτό.

13. Η υπό κρίση συναλλαγή στην παρούσα υπόθεση είναι μια εγγύηση (ή σύμβαση παροχής ασφαλείας· οι όροι είναι εναλλάξιμοι) βάσει της οποίας ο αναιρεσίβλητος, ο οποίος ενεργεί για σκοπούς άσχετους με την εμπορική ή επαγγελματική του δραστηριότητα, ανέλαβε έναντι της αναιρεσείουσας τράπεζας, η οποία ενεργεί υπό την εμπορική της ιδιότητα, την υποχρέωση να παράσχει ασφάλεια για το δάνειο που η τράπεζα αυτή χορήγησε στους γονείς του, οι οποίοι ενεργούν επίσης υπό την εμπορική τους ιδιότητα. Το αιτούν δικαστήριο ρώτησε αν μια εγγύηση όπως η περιγραφείσα ανωτέρω συνιστά σύμβαση που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας.

14. Η Βελγική, η Φινλανδική, η Γαλλική και η Γερμανική Κυβέρνηση ισχυρίζονται ότι η εγγύηση δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας. Προβάλλονται συναφώς τρεις διαφορετικές, καίτοι αλληλοκαλυπτόμενες, επιχειρηματολογίες. Πρώτον, προβάλλεται γενικώς ότι η εγγύηση δεν είναι σύμβαση υπό την έννοια της οδηγίας, επειδή ο καταναλωτής δεν λαμβάνει αντιπαροχή, ή, με άλλη διατύπωση που καταλήγει στο ίδιο αποτέλεσμα, επειδή η εγγύηση δεν είναι αμφοτεροβαρής σύμβαση — ήτοι διμερής συμφωνία περιλαμβάνουσα αλληλεξαρτώμενες και αμοιβαίες υποχρεώσεις ή καθήκοντα — αλλά μονομερής ανάληψη υποχρεώσεως από την πλευρά του εγγυητού. Δεύτερον, προβάλλεται πιο συγκεκριμένα το επιχείρημα ότι η εγγύηση δεν είναι σύμβαση όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 1, παράγραφος 1, επειδή ο έμπορος δεν παρέχει αγαθά ή υπηρεσίες στον καταναλωτή. Τρίτον, προβάλλεται το επιχείρημα ότι δεν είναι ορθό να θεωρηθεί ο εγγυητής ως καταναλωτής.

15. Ο αναιρεσίβλητος και η Επιτροπή ισχυρίζονται, αντιθέτως, ότι η εγγύηση είναι σύμβαση, τόσο κατά τη γενική έννοια ότι όλες οι συμβάσεις μεταξύ ενός εμπόρου και ενός καταναλωτή (συμπεριλαμβανομένων των μονομερών αναλήψεων υποχρεώσεων του καταναλωτή έναντι του εμπόρου)

5 — Βλ. την πρώτη, τέταρτη και έβδομη αιτιολογική σκέψη στο προοίμιο, που εκτέθηκαν στο σημείο 8 ανωτέρω. Το άρθρο 1, παράγραφος 1, της αρχικής προτάσεως της Επιτροπής για οδηγία του Συμβουλίου για την προστασία του καταναλωτή κατά τη σύναψη συμβάσεων εκτός εμπορικού καταστήματος (ΟJ 1977, C 22, σ. 6) προέβλεπε ότι η οδηγία εφαρμόζεται στις συμβάσεις «για τις οποίες οι διαπραγματεύσεις έχουν αρχίσει εκτός εμπορικού καταστήματος».

6 — Απόφαση της 14ης Ιουλίου 1994, C-91/92 (Συλλογή 1994, σ. I-3325).

7 — Βλ. σκέψη 3 της αποφάσεως και σημείο 3 των προτάσεων του γενικού εισαγγελέα Lenz.

8 — Σκέψη 14 της αποφάσεως· βλ. επίσης σημείο 26 των προτάσεων του γενικού εισαγγελέα Lenz.

καλύπτονται από την οδηγία, όσο και ειδικότερα, επειδή οι συμβάσεις που συνάπτονται μεταξύ ενός εμπόρου, ο οποίος παρέχει αγαθά ή υπηρεσίες, και ενός καταναλωτή καλύπτονται από την οδηγία.

16. Ακολουθώντας την προσέγγιση του Δικαστηρίου όσον αφορά την ερμηνεία της κοινοτικής νομοθεσίας, θα εξετάσω κατά σειρά το γράμμα, τη δομή και τους σκοπούς της οδηγίας προκειμένου να καθοριστεί αν μια σύμβαση εγγυήσεως όπως η αποτελούσα το αντικείμενο της υπό κρίση υποθέσεως εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της εν λόγω οδηγίας.

Το γράμμα της οδηγίας

17. Από το αγγλικό κείμενο της οδηγίας προκύπτει ότι αυτή δεν μπορεί να εφαρμοστεί σε μια συναλλαγή όπως η εγγύηση που αποτελεί το αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης, εφόσον η συναλλαγή αυτή δεν είναι σύμβαση «under which a trader supplies goods or services to a consumer» (παροχής αγαθών ή υπηρεσιών από έναν έμπορο προς έναν καταναλωτή) υπό την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 1. Το κείμενο στις περισσότερες από τις άλλες γλώσσες είναι εν τούτοις διατυπωμένο ευρύτερα και αντιστοιχεί λίγο ως πολύ στο γαλλικό κείμενο: «contrats conclus entre un commerçant fournissant des biens ou des services et un consommateur». Βάσει της γραμματικής ερμηνείας του κειμένου αυτού, δεν είναι ανάγκη, προκειμένου να τύχει εφαρμογής η οδηγία, τα επίμαχα αγαθά ή οι υπηρεσίες να παρέχονται στο πλαίσιο της υπό κρίση συμβάσεως: αρκεί ότι ένα από τα συμβαλλόμενα μέρη παρέχει αγαθά ή υπηρεσίες. Ενώ μπορεί να θεωρηθεί ότι η γλωσσική διαφορά είναι άνευ σημασίας και ότι η διατύπωση στην πλειονότητα των γλωσσών θα πρέπει, κατά την πρόθεση του νομοθέτη, να έχει την ίδια έννοια και το ίδιο αποτέλεσμα με το κείμενο στις γλώσσες που αποτελούν μειονότητα, η διαφορά μπορεί να είναι καθοριστική στην υπό κρίση υπόθεση: η εν λόγω εγγύηση συνήφθη μεταξύ ενός εμπόρου ο οποίος παρέχει αγαθά ή υπηρεσίες, ήτοι της αναιρεσείουσας τράπεζας, και ενός καταναλωτή, ήτοι του αναιρεσιβλήτου, και, κατά γραμματική ερμηνεία βάσει της πλειονότητας των γλωσσών, δεν φαίνεται να έχει σημασία το αν τα αγαθά ή οι υπηρεσίες παρέχονταν στο άλλο συμβαλλόμενο μέρος της επίμαχης συμβάσεως βάσει αυτής της συμβάσεως ή σε τρίτο στο πλαίσιο χωριστής συναλλαγής. Θα θεωρήσω, κατά συνέπεια, ότι δεν έχει καθοριστική σημασία το γεγονός ότι η επίμαχη σύμβαση δεν καλύπτεται από το γράμμα του αγγλικού κειμένου του άρθρου 1, παράγραφος 1.

18. Νομίζω, παρά το γράμμα του άρθρου 1, παράγραφος 1, όπως έχει διατυπωθεί στην πλειονότητα των γλωσσών, ότι η οδηγία έχει εφαρμογή μόνο στις συμβάσεις βάσει των οποίων ένας έμπορος παρέχει αγαθά ή υπηρεσίες σε έναν καταναλωτή.

19. Όπως διατείνεται η Βελγική Κυβέρνηση, ακόμη και αν το γράμμα (στο γαλλικό κείμενο) του άρθρου 1, παράγραφος 1, είναι ευρύ, η διάταξη θα πρέπει να ερμηνευθεί υπό το φως των λοιπών διατάξεων του άρθρου αυτού. Από το άρθρο 1, στο σύνολό του, προκύπτει σαφώς — ειδικότερα, κατά την άποψή μου, από το άρθρο 1, παράγραφος 2 — ότι οι συμβάσεις που καλύπτονται από την οδηγία είναι οι συμβάσεις βάσει των οποίων ένας έμπορος παρέχει αγαθά και υπηρεσίες σε έναν καταναλωτή.

20. Η Επιτροπή είναι της απόψεως ότι ο λόγος για τον οποίο μνημονεύονται «τα αγαθά ή οι υπηρεσίες» στο άρθρο 1, παράγραφος 1, είναι να καταστεί σαφές ότι η οδηγία δεν περιορίζεται σε εμπόρους που παρέχουν αγαθά. Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση η Επιτροπή επικαλέστηκε τη διατύπωση του άρθρου 1 της αρχικής προτάσεως [9], η οποία αναφερόταν απλώς σε «συμβάσεις μεταξύ ενός καταναλωτή και ενός εμπόρου και μονομερείς αναλήψεις υποχρεώσεων από καταναλωτή έναντι εμπόρου (...)». Ισχυρίστηκε ότι η προσθήκη της μνείας «αγαθά ή υπηρεσίες» αποσκοπούσε στο να καταδείξει ότι η οδηγία καλύπτει όλα τα είδη συμβάσεων. Θα αποτελούσε εν τούτοις ανωμαλία αν ο νομοθέτης επιχειρούσε να διευρύνει την έννοια ενός ήδη γενικού, μη επαρκώς προσδιορισμένου ουσιαστικού («συμβάσεις») προσθέτοντας έναν χαρακτηρισμό ο οποίος περιορίζει το αντικείμενο της συμβάσεως σε αγαθά και υπηρεσίες. Αντί να διευρύνει το πεδίο εφαρμογής της έννοιας, νομίζω ότι η μεταγενέστερη προσθήκη στο άρθρο 1, παράγραφος 1, της μνείας των αγαθών ή υπηρεσιών σκοπεί ασφαλώς να οριοθετήσει κατά μη διφορούμενο τρόπο το πεδίο εφαρμογής του.

21. Επιπλέον, ο ισχυρισμός της Επιτροπής ότι η αρχική πρόταση για την οδηγία δεν περιοριζόταν σε συμβάσεις παροχής αγαθών και υπηρεσιών βρίσκεται σε δυσαρμονία προς τη δομή και το περιεχόμενο της προτάσεως αυτής. Χωρίς να επιθυμώ να εμμείνω στις λεπτομέρειες ενός σχεδίου το οποίο έχει προ πολλού εκτοπισθεί από το τελικό κείμενο, θα αναφερθώ, εφόσον η Επιτροπή επικαλέστηκε το έγγραφο προς στήριξη της απόψεώς της, σε δύο διατάξεις της προτάσεως, οι οποίες νομίζω ότι καταδεικνύουν σαφώς ότι η πρόθεση ήταν η οδηγία να ισχύει μόνο σε αμφοτεροβαρείς συμβάσεις παροχής αγαθών ή υπηρεσιών σε καταναλωτές.

22. Το άρθρο 3, παράγραφος 2, όριζε ότι η σύμβαση (η οποία ονομαζόταν «κατ' οίκον καταρτιζόμενη σύμβαση») έπρεπε να περιλαμβάνει μεταξύ άλλων:

«— περιγραφή των αγαθών ή υπηρεσιών που αποτελούν το αντικείμενο της συμβάσεως,

— την προθεσμία της παραδόσεως των αγαθών ή της παροχής των υπηρεσιών,

— το τίμημα,

— τους όρους καταβολής».

9 — Παρατεθείσα στην υποσημείωση 5.

23. Επιπλέον, η πρόταση περιελάμβανε ως παράρτημα ένα υπόδειγμα εντύπου για την εκ μέρους του καταναλωτή άσκηση του δικαιώματος ανακλήσεως της δηλώσεώς του. Το υπόδειγμα αυτό είχε ως εξής:

«Διά της παρούσης δηλώνω ότι υπαναχωρώ από τη σύμβαση

.....
(περιγραφή των αγαθών ή υπηρεσιών)

αντί ποσού .....
(τίμημα)

υπογραφείσα .....
(ημερομηνία)

Ονοματεπώνυμο: .....

Διεύθυνση: .....

Ημερομηνία: .....».

24. Κατά συνέπεια, δεν μπορώ να δεχθώ τον ισχυρισμό της Επιτροπής ότι η πρόταση αποσκοπούσε στην κάλυψη κατηγορίας συναλλαγών ευρύτερης από τις αμφοτεροβαρείς συμβάσεις παροχής αγαθών ή υπηρεσιών.

25. Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση η Επιτροπή προέβαλε ένα περαιτέρω επιχείρημα στηριζόμενο στο γράμμα της οδηγίας: αναφέρθηκε στο άρθρο 3, παράγραφος 2, στοιχείο α', το οποίο ορίζει ότι η οδηγία δεν εφαρμόζεται, μεταξύ άλλων, στις «συμβάσεις για την κατασκευή, πώληση και μίσθωση ακινήτων ή στις συμβάσεις που αφορούν άλλα δικαιώματα σχετικά με ακίνητα». Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι η τελευταία φράση αφορά, για παράδειγμα, τις εγγυήσεις και καταλήγει στο συμπέρασμα ότι οι εγγυήσεις πρέπει, κατά συνέπεια, να καλύπτονται γενικά από την οδηγία, καθόσον διαφορετικά δεν θα ήταν αναγκαία η ειδική αυτή εξαίρεση. Εν τούτοις, δεν θεωρώ προφανές ότι τα «άλλα δικαιώματα» περιλαμβάνουν αναγκαίως τις εγγυήσεις: τα παραδείγματα που παραθέτει η Επιτροπή στην αιτιολογική έκθεση [10] επί της οριστικής προτάσεως σχετικά με τα λοιπά αυτά δικαιώματα είναι «η σύσταση ή μεταβίβαση υποθήκης, η χορήγηση δουλείας διόδου» [11].

10 — COM(76) 544 τελικό, της 12ης Ιανουαρίου 1977.
11 — Σχόλιο στο άρθρο 2, στοιχείο δ'.

Η δομή της οδηγίας

26. Όπως εκθέτει η Γαλλική Κυβέρνηση, αν η εγγύηση καλυπτόταν από την οδηγία κατά τρόπο ώστε ο εγγυητής να έχει την ευχέρεια υπαναχωρήσεως εντός ορισμένου χρόνου, θα ήταν αναγκαίο να προβλεφθεί η τύχη της κύριας συμβάσεως κατά τον χρόνο αυτόν: το γεγονός ότι η οδηγία δεν περιλαμβάνει τέτοια διάταξη συνηγορεί υπέρ της απόψεως ότι ο νομοθέτης δεν είχε την πρόθεση να διευρύνει το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας ώστε να καλύπτει και τις συναλλαγές αυτές. Είναι ενδιαφέρον να σημειωθεί ότι η αρχική πρόταση της Επιτροπής για την οδηγία απαγόρευε ειδικά στον έμπορο να απαιτήσει από τον καταναλωτή να παράσχει οποιαδήποτε ασφάλεια για την καταβολή του τιμήματος της συμβάσεως πριν από την παρέλευση του «χρόνου σκέψεως» [12]: η διάταξη αυτή «σκοπούσε να εμποδίσει στο μέτρο του δυνατού τη δημιουργία τετελεσμένου γεγονότος πριν από την παρέλευση του "χρόνου σκέψεως"» [13]. Δεν περιελήφθη στο τελικό κείμενο της οδηγίας, πράγμα το οποίο καταλείπει τη ρύθμιση των εννόμων συνεπειών της υπαναχωρήσεως στο εθνικό δίκαιο [14].

27. Η Βελγική Κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι η εγγύηση εμπίπτει στην έννοια της «συμβάσεως» του άρθρου 1, παράγραφος 1, της οδηγίας: αποτελεί ετεροβαρή σύμβαση στο πλαίσιο της οποίας ένα μόνον από τα συμβαλλόμενα μέρη, ο εγγυητής, αναλαμβάνει υποχρέωση έναντι του άλλου συμβαλλομένου μέρους. Νομίζω ότι το επιχείρημα αυτό έχει ορισμένη βαρύτητα· επιπλέον, δεν θεωρώ τον ισχυρισμό της Επιτροπής ότι η μνεία μονομερών αναλήψεων υποχρεώσεων στο προοίμιο της οδηγίας σημαίνει ότι οι εγγυήσεις καλύπτονται από την οδηγία. Κατά τη συζήτηση στο ακροατήριο η Επιτροπή αναφέρθηκε στην πρώτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας, η οποία ορίζει τα εξής:

«η σύναψη συμβάσεων ή η μονομερής ανάληψη υποχρεώσεων μεταξύ εμπόρου και καταναλωτή εκτός εμπορικού καταστήματος αποτελεί συνήθη εμπορική πρακτική στα κράτη μέλη (...)».

Η Επιτροπή διερωτήθηκε ποιες άλλες συνέπειες θα μπορούσαν να αντληθούν από την εν λόγω μνεία στο προοίμιο, εκτός του ότι η οδηγία καλύπτει μονομερείς αναλήψεις υποχρεώσεων όπως η επίμαχη εν προκειμένω εγγύηση.

28. Η απάντηση στο ερώτημα αυτό πρέπει, κατά τη γνώμη μου, να αναζητηθεί στο ιστορικό θεσπίσεως της οδηγίας και ειδικότερα στο ίδιο το σχόλιο της Επιτροπής επί της αρχικής προτάσεως για την οδηγία. Στην πρόταση αυτή, το άρθρο 1, παράγραφος 1, όριζε ότι η οδηγία εφαρμόζεται σε «συμβάσεις μεταξύ ενός καταναλωτή και ενός εμπόρου και μονομερείς αναλήψεις υποχρεώσεων από καταναλωτή έναντι εμπόρου (...)». Η διατύπωση μεταβλήθηκε

12 — Άρθρο 9.
13 — Αιτιολογική έκθεση.
14 — Άρθρο 7.

μεταξύ της τροποποιηθείσας προτάσεως τον Ιανουάριο του 1978 [15] και του τελικού κειμένου.

29. Όπως τονίζει η Γερμανική Κυβέρνηση, «η μονομερής ανάληψη υποχρεώσεων» στο πλαίσιο αυτό αναφερόταν προφανώς στην υποβολή προσφοράς εκ μέρους καταναλωτή υπό συνθήκες υπό τις οποίες η προσφορά καθίσταται δεσμευτική είτε κατά τη στιγμή της υποβολής της είτε κατά τη στιγμή της αποδοχής της από τον έμπορο. Η ερμηνεία αυτή συνάδει προς την αιτιολογική έκθεση επί της αρχικής προτάσεως [16] στην οποία η Επιτροπή εξέθεσε τα εξής:

«Η οδηγία εφαρμόζεται επίσης στις περιπτώσεις κατά τις οποίες ο καταναλωτής δεσμεύεται μονομερώς χωρίς αντίστοιχες υποχρεώσεις του εμπόρου, για παράδειγμα όταν παραγγέλλει ηλεκτρική συσκευή ή όταν αναλαμβάνει μονομερώς την υποχρέωση να αγοράσει αγαθά ή να αποδεχθεί υπηρεσίες. Καίτοι δεν έχει ακόμη συναφθεί σύμβαση στις περιπτώσεις αυτές, η προστασία του καταναλωτή είναι αναγκαία, καθόσον η μονομερής ανάληψη υποχρεώσεως μπορεί ήδη να επηρεάσει τα συμφέροντά του.»

30. Χωρίς ρητή διάταξη, η οδηγία δεν μπορεί να εφαρμοστεί στην περίπτωση κατά την οποία ο καταναλωτής υπέβαλε προσφορά εκτός του καταστήματος του εμπόρου, έστω και αν όντως έπραξε ό,τι η οδηγία προσπαθεί να εμποδίσει, ήτοι ανέλαβε υποχρέωση στο πλαίσιο συναλλαγής εκτός εμπορικού καταστήματος χωρίς «χρόνο σκέψεως». Η διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής της οδηγίας ώστε να καλύπτει τέτοιες περιπτώσεις επετεύχθη αρχικά με τη ρητή μνεία στο άρθρο 1, παράγραφος 1, της μονομερούς αναλήψεως δεσμεύσεως. Στο τελικό κείμενο, το ίδιο αποτέλεσμα επετεύχθη με το άρθρο 1, παράγραφος 3, και το άρθρο 1, παράγραφος 4, και πιθανώς για τον λόγο αυτό δεν περιελήφθη στο άρθρο 1, παράγραφος 1, η μνεία της μονομερούς αναλήψεως υποχρεώσεως. Η ερμηνεία αυτή βρίσκεται σε αρμονία με τη διατήρηση της μνείας των μονομερών αναλήψεων υποχρεώσεων στο προοίμιο.

31. Επομένως, μπορεί να συναχθεί το συμπέρασμα ότι πρόθεση του νομοθέτη ήταν να εφαρμόζεται η οδηγία σε μονομερείς αναλήψεις υποχρεώσεων του προμνημονευθέντος είδους, όχι όμως κατ' ανάγκη σε όλες τις μονομερείς αναλήψεις υποχρεώσεων.

32. Τέλος, η Βελγική, η Φινλανδική και η Γερμανική Κυβέρνηση ισχυρίζονται ότι ο αναιρεσίβλητος δεν ήταν «καταναλωτής» υπό την έννοια της οδηγίας, προβάλλοντας ότι η έννοια του «καταναλωτή» περιλαμβάνει την έννοια του λήπτη αγαθών ή υπηρεσιών που παρέχονται βάσει της υπό κρίση συναλλαγής. Νομίζω ότι το επιχείρημα αυτό έχει ορισμένη βαρύτητα. Η εγγύηση μπορεί σαφώς να διαχωριστεί από την κύρια συναλλαγή (ήτοι την παράταση πιστώσεως), στο πλαίσιο δε της εγγυήσεως ο εγγυητής παρέχει τις υπηρεσίες και η τράπεζα είναι ο αποδέκτης των υπηρεσιών αυτών. Η Γερμανική Κυβέρνηση καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η οδηγία δεν τυγχάνει

15 — Τροποποίηση της προτάσεως της οδηγίας του Συμβουλίου για την προστασία του καταναλωτή όσον αφορά συμβάσεις που αποτέλεσαν αντικείμενο διαπραγματεύσεων εκτός εμπορικού καταστήματος (ΟJ 1978, C 127, σ. 6).

16 — Παρατεθείσα στην υποσημείωση 10, σχόλιο επί του άρθρου 1.

επομένως εφαρμογής, εφόσον ο καταναλωτής είναι ο παρέχων τις υπηρεσίες. Προτιμώ να αντιστρέψω την ανάλυση και να τονίσω πόσο δύσκολο είναι να θεωρηθεί κατά οποιαδήποτε λογική ότι ο εγγυητής είναι καταναλωτής.

Οι σκοποί της οδηγίας

33. Ορισμένοι μετέχοντες της διαδικασίας αναφέρονται, προς στήριξη της απόψεώς τους όσον αφορά το κατά πόσον η οδηγία εφαρμόζεται σε εγγυήσεις όπως αυτή που αποτελεί το αντικείμενο της κύριας δίκης, στους σκοπούς της οδηγίας.

34. Ο αναιρεσίβλητος αναφέρεται στον σκοπό της οδηγίας που αφορά την προστασία του καταναλωτή: κατά την άποψή του η οδηγία αποσκοπεί στο να καθιερώσει την κατά το δυνατόν ευρύτερη προστασία του καταναλωτή.

35. Η Επιτροπή αναφέρεται στην τρίτη και την τέταρτη αιτιολογική σκέψη του προοιμίου που εκτέθηκαν ανωτέρω [17] και στην αιτιολογική έκθεση επί της αρχικής προτάσεως για την οδηγία [18] στην οποία εκτίθεται ότι η πρόθεση του νομοθέτη ήταν να έχει η προταθείσα οδηγία όσο το δυνατόν ευρύτερο πεδίο εφαρμογής [19].

36. Η Γερμανική Κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι ο σκοπός της οδηγίας δεν είναι να παράσχει γενική προστασία σε φυσικά πρόσωπα από οποιαδήποτε κατηγορία συναλλαγής στην οποία προβαίνουν χωρίς να σκεφθούν προηγουμένως, αλλά μάλλον να προστατεύσει τα φυσικά πρόσωπα ως καταναλωτές από ειδικές και συγκεκριμένες κατηγορίες συμβάσεων. Στην περίπτωση της εγγυήσεως δεν τίθεται θέμα ικανοποιήσεως των προσωπικών αναγκών του εγγυητή όπως αυτές στις οποίες αναφέρεται η οδηγία: ο εγγυητής γνωρίζει ότι δεν υπογράφει σύμβαση καταναλωτή. Το επιχείρημα αυτό ισχύει κατά μείζονα λόγο στην περίπτωση κατά την οποία, όπως εν προκειμένω, η αφορώσα πίστωση συναλλαγή για την οποία παρέχεται η εγγύηση αποτελεί για αμφοτέρους τους συναλλασσομένους εμπορική συναλλαγή και η εγγύηση αφορά την οικονομική κατάσταση του ενός των εμπόρων. Υπό τις συνθήκες αυτές, ο εγγυητής δεν έχει τα δικαιώματα που παρέχονται στους καταναλωτές, οι οποίοι ενεργούν αμιγώς ως ιδιώτες.

37. Η Βελγική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι ο προστατευτικός σκοπός της οδηγίας, ο οποίος επετεύχθη διά της παροχής στον καταναλωτή δικαιώματος υπαναχωρήσεως, αφορά τους κινδύνους που συνδέονται με την ειδική μορφή πωλήσεως που συνίσταται στο άμεσο μάρκετινγκ (περιορισμό της ελευθερίας επιλογής του καταναλωτή, έλλειψη πρωτοβουλίας του καταναλωτή, αδυναμία συγκρίσεως τιμής ή ποιότητας). Εξάλλου, οι κίνδυνοι που απειλούν τον εγγυητή δεν προέρχονται από τον έμπορο αλλά μάλλον από τον πρωτοφειλέτη.

17 — Βλ. σημείο 8.

18 — Παρατεθείσα στην υποσημείωση 10.

19 — Σχόλιο στο άρθρο 1.

38. Νομίζω ότι το ιστορικό θεσπίσεως και το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται η οδηγία επιρρωννύουν την άποψη των κυβερνήσεων ότι δεν υπήρχε πρόθεση διευρύνσεως του πεδίου εφαρμογής της ώστε να περιλάβει εγγυήσεις όπως αυτή που αποτελεί το αντικείμενο της κύριας δίκης.

39. Βεβαίως είναι αναμφισβήτητο ότι η οδηγία αποσκοπεί στην προστασία των καταναλωτών. Τούτο όμως δεν σημαίνει ότι όλοι οι καταναλωτές προστατεύονται από την οδηγία σε όλες τις περιστάσεις: όπως άλλες οδηγίες που αποσκοπούν στην προστασία των καταναλωτών, η οδηγία εφαρμόζεται σε ορισμένες μόνο συναλλαγές [20].

40. Η τρίτη αιτιολογική σκέψη του προοιμίου, που εκτέθηκε ανωτέρω και την οποία επικαλέστηκε η Επιτροπή προς στήριξη των επιχειρημάτων της περί ευρείας ερμηνείας, αφορά το προκαταρκτικό και το δεύτερο πρόγραμμα της Κοινότητας για μια πολιτική προστασίας και ενημέρωσης των καταναλωτών. Από τα δύο αυτά προγράμματα προκύπτει ότι η πρόθεση ήταν (σύμφωνα με το προκαταρκτικό πρόγραμμα) να προστατευθούν οι αγοραστές αγαθών ή υπηρεσιών από την καταχρηστική εκμετάλλευση της θέσεως ισχύος του πωλητή, ειδικότερα από μεθόδους πωλήσεως που συνεπάγονται έντονη πίεση [21] και (κατά το δεύτερο πρόγραμμα) να προστατευθούν οι αγοραστές αγαθών ή υπηρεσιών από ανέντιμες πρακτικές πωλήσεως και μεθόδους πωλήσεως που συνεπάγονται έντονη πίεση [22].

41. Βεβαίως στην αιτιολογική έκθεση επί της αρχικής προτάσεως της οδηγίας εκτίθεται ότι «η ανάγκη προστασίας των καταναλωτών δεν περιορίζεται σε μια ειδική κατηγορία συμβάσεων, για παράδειγμα συμβάσεις παροχής αγαθών, αλλά εκτείνεται σε όλες τις συμβάσεις που συνάπτονται από τον έμπορο εκτός του εμπορικού του καταστήματος» [23]. Η δήλωση αυτή πρέπει εν τούτοις να εξεταστεί στο πλαίσιό της: η αιτιολογική έκθεση αρχίζει με την πρόταση «στην περίπτωση κατά την οποία συμβάσεις αγαθών ή υπηρεσιών συνάπτονται εκτός του εμπορικού καταστήματος εμπόρου, ο καταναλωτής χρειάζεται γενικά ειδική προστασία». Παρατίθενται παραδείγματα «ορισμένων κατηγοριών συμβάσεων (...) [όπου] ενδέχεται να απαιτείται ειδική προστασία του καταναλωτή»: «ειδικότερα, ασφαλιστικές συμβάσεις, συμβάσεις παροχής πιστώσεως, συμβάσεις σχετικά με την πώληση μετοχών, επενδυτικών κεφαλαίων, κ.λπ. ή συμβάσεις σπουδών δι' αλληλογραφίας» [24]. Όλες αυτές οι συμβάσεις είναι διμερείς, αμφοτεροβαρείς συμβάσεις παροχής αγαθών ή υπηρεσιών από έναν έμπορο σε έναν καταναλωτή. Το αυτό

20 — Βλ., για παράδειγμα, την οδηγία 84/450/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 10ης Σεπτεμβρίου 1984, για την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών σχετικά με την παραπλανητική διαφήμιση (ΕΕ 1984, L 250, σ. 17)· την οδηγία 87/102/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 1986, για την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών για την πιστωτική κάρτα (ΕΕ 1987, L 42, σ. 48)· την οδηγία 93/13/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 5ης Απριλίου 1993, περί ανίσων όρων σε συμβάσεις καταναλωτών (ΕΕ 1993, L 95, σ. 29), και την πρόσφατη πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την προστασία των καταναλωτών στο πλαίσιο συμβάσεων που αποτελούν αντικείμενο διαπραγματεύσεων από απόσταση.

21 — Κανονισμός του Συμβουλίου της 14ης Απριλίου 1975, περί προκαταρκτικού προγράμματος της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας για μια πολιτική προστασίας και ενημέρωσης των καταναλωτών (ΟΙ C 92, σ. 1, παράγραφος 19, στοιχείο i του παραρτήματος).

22 — Κανονισμός του Συμβουλίου της 19ης Μαΐου 1981, για ένα δεύτερο πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας για μια πολιτική προστασίας και ενημέρωσης των καταναλωτών (ΕΕ C 133, σ. 1, άρθρο 28, παράγραφος 1 του παραρτήματος).

23 — Παράγραφος 1.2.

24 — Παράγραφος 1.3.

πρέπει να λεχθεί για όλα τα λοιπά περιλαμβανόμενα στην αιτιολογική έκθεση παραδείγματα συναλλαγών στις οποίες εφαρμόζεται η προτεινόμενη οδηγία ή θα εφαρμοζόταν ελλείψει ρητής εξαιρέσεως, ιδίως για την παραγγελία ηλεκτρικής συσκευής, τη μονομερή ανάληψη υποχρεώσεως αγοράς αγαθών ή αποδοχής υπηρεσιών, τις σχετικές με την εγκατάσταση συστήματος θερμάνσεως συμβάσεις, τη διατήρηση δεξαμενής πετρελαίου θερμάνσεως, την επισκευή στέγης και μικρές κατ' οίκον πωλήσεις όπως η πώληση γάλακτος και άρτου.

42. Κατά συνέπεια, δεν έχω πεισθεί ότι η οδηγία, η οποία κατά τη γνώμη μου αποσκοπεί στην προστασία του καταναλωτή, συμβαλλομένου μέρους σε συμβάσεις παροχής αγαθών ή υπηρεσιών που συνάπτονται εκτός του εμπορικού καταστήματος, εκτείνεται και στην προστασία του εγγυητή υπό τις συνθήκες της κύριας δίκης.

43. Επιθυμώ εν τούτοις να τονίσω ότι τούτο δεν σημαίνει ότι τα κράτη μέλη δεν πρέπει να προστατεύουν τον εγγυητή υπό τις συνθήκες αυτές στα πλαίσια του εθνικού δικαίου. Το άρθρο 8 της οδηγίας επιτρέπει στα κράτη μέλη να θεσπίζουν ή να διατηρούν σε ισχύ ευνοϊκότερες διατάξεις για την προστασία των καταναλωτών στο πεδίο που καλύπτει η οδηγία αυτή. Επομένως, δεν θα αντέβαινε προς την οδηγία αν το εθνικό δικαστήριο έκρινε στην περίπτωση αυτή ότι, κατά το γερμανικό δίκαιο, η εγγύηση εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του νόμου του 1986. Επιπλέον, εάν όντως — όπως υποστηρίχθηκε σε πολλές από τις παρατηρήσεις που υποβλήθηκαν στο Δικαστήριο — ο αναιρεσίβλητος αγνοούσε εντελώς τη φύση της υποχρεώσεως την οποία ανελάμβανε και ως προς την οποία μάλιστα πιέστηκε να υπογράψει, είναι πολύ πιθανόν το εθνικό δίκαιο να προβλέπει άλλα ένδικα βοηθήματα όσον αφορά την απατηλή παρουσίαση καταστάσεων ή την αθέμιτη άσκηση επιρροής.

Πρόταση

44. Κατά συνέπεια, στο ερώτημα που υπέβαλε το Bundesgerichtshof πρέπει, κατά τη γνώμη μου, να δοθεί η ακόλουθη απάντηση:

«Η εγγύηση έναντι πιστωτικού ιδρύματος, την οποία παρέχει φυσικό πρόσωπο, το οποίο δεν ενεργεί στο πλαίσιο επαγγελματικής ή εμπορικής δραστηριότητας, προκειμένου να συσταθεί ασφάλεια για δάνειο χορηγούμενο από το ίδρυμα αυτό σε τρίτον, δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 85/577/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 20ής Δεκεμβρίου 1985, για την προστασία των καταναλωτών κατά τη σύναψη συμβάσεων εκτός εμπορικού καταστήματος.»